

[Rauli Nordbergin haastattelu Harri Vaalion välikommenteilla varustettuna]

NORDBERGIN ja Vaalion Punaniska syntyi aikanaan Nordbergin alter egoksi tämän isännöimään kantrimusiikkiohjelmaan Lahden Rytmiradiossa. Rehevän ravinnerikas-teenhuoksuksen musikin toimieliset harrastajat kun monesti viittaavat itseensä alkuperäistierillä "redneck".

Kun Nordberg sitten pyysi Vaaliota antamaan radioäänelleen visuaalisen hahmon ohjelman mainostamista varten, huomattiin että tuloksena oli kelutuskelpoinen sarjakuvahenkilö.

Hahmon ympärille kehitettiin strippisarja, jolla oli alun perin tarkoitus osallistaa Bull's-syndikaatin sarjakuvakisaan, mutta kun tekijät erehtyivät esittelemään luomustaan Helsingin Sanomien toimitukselle, kaappasikin lehti sarjan sivuilleen.

W: Olin jo pitkään miettinyt uuden sarjan aloittamista ja nimenomaan

sivellintä käyttäen. Halusin näet oppia senkin taidon. Sivellinjälkent oli kuitenkin niin rankkaa, että sitä voinut ajatellaan mihinkään moderniin miljööseen. Tämä Punaniska tuli kuin tilauksesta, kun Rauli pyysi piirtämään logon showhansa. Tosin sen tunnuksen tein vielä perinteisesti huopikkaalla, olihan kyseessä arvokas liikemerkki (vrt. Merita). Mutta mikä olisi ollut parempi paikka ränjäiselle sivellinjäljelle kuin villi ja vapaa länsi.

KUN Punaniskan ilmestyminen Helsingin Sanomissa loppui lisätilin kierroksia 4 kertaa vuodessa ilmestyvän lehden muodossa.

Nyt Punaniska-lehden päivät Helsingin Sanomien talissa ovat valitettavasti luetut. Christer Nuutinen kysyi Raulta kysymyksiä, minkä jälkeen Wallu joviiaalina michenä tarjoutui tarkistamaan, että totuus varmasti tulee julki.

Sarjainfo (Christer Nuutinen) = S

Rauli Nordberg = R

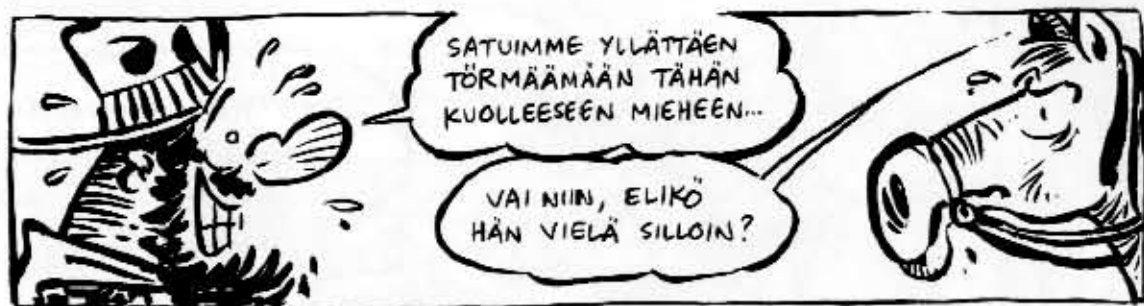
Harri Vaalio = W

S: Kuinka kauan Punaniska ehti ilmestyä HelsinkiMedian kustantamana?

R: Kun viimeinen numero oli viidestoista lehden ilmestyessä 4 kertaa vuodessa, niin yhteensä ehdittiin ilmestyä kolmen ja puolen vuoden ajan.

S: Miten lehti mielestäsi menestyi? Oletko nyt tyytyväinen aikaansaatuun kokonaisuuteen?

R: No mä sanoisin että kyllähän siinä on koko ajan säilynyt tekemisen ilo ja sitä myöten on oikeinkin hyvä fiilinki. Toisaalta niinkuin näissä hommissa aina niin kyllä tässäkin tapauksessa on joitakin asioita joihin näin jälkepäin ajatellen olisi pitänyt käyttää enemmän aikaa tai jotka olisi pitänyt tehdä toisin. Joku homma ei

toimi ja joku taas paremmin. En mä tietenkään ole läheskään kaikkeen materiaaliin tyytyväinen, mutta kaiken kaikkiaanhan toi homma on mun mielestä mennyt hyvin.

W: Ihan alkuun on sanottava, että Punaniskan vahvuus on koko ajan ollut se, että minä ja Rauli ollaan niin paljon erilaiset tyypit. Jos Rauli on sovinisti, niin minä olen sitten sitäkin akkamaisempi. Täytyy tunnustaa, että en ole kaikkia Raulin hurjimpia juttuja koskaan piirtänyt. Siksi Rauli kerran piirsi Hesariin yhden stripin itse. Oli muistaakseni sitä ennen jo kolmasti lähettänyt sen jutun minun piirrettäväkseni... Ja tähän väliin on heti lisättävä, että Rauli on varmasti yksi Suomen parhaimpia käsikirjoittajia. Raulissa on samaa piikkiä kuin menneiden aikojen Kari Suomalaisessa. Sopiva annos tarkoin suunnattua ilkeyttä...

Muita hedelmällisiä eroavaisuuksia on esim. se, että Rauli on valkoisen, kaupungistuvan villin lännen ihailija, minä tykkään enempi punaisista intiaanilegendoidista ja preerian lakeuksista. (Niitä kun on niin paljon helpompi ja nopeampi piirtää.)

S: Punaniska-albumisarjahan alkoi ilmestyä lähes samaan syssyyn sen perään, kun olitte lopettaneet Hesariissa?

R: Juu, siinä vaiheessa meillä oli jo sopimukset lehden tekemisestä. Keväällä lopetettiin Hesariissa ja syksyllä aloitettiin lehden julkaisu. Tätä lehti-idea oltiin tietysti jo kehitelty pidempään, kun oltiin tultu siihen tulokseen, että pidempiä Punaniskajuttuja olisi mukava kokeilla. Lehtimuoto oli meille luonnollinen tapa tehdä näitä pitkiä sarjoja, oli säännöllinen ilmestymistiheys eikä tarvinnut odottaa pitkään että saa sarjojaan ulos, niin kuin albumin kyseessä ollessa. Toinen mukava juttu

lehden tekemisessä oli, että siihen saattoi laittaa kaikenlaista muutakin materiaalia mukaan, ettei sisällön tarvinnut olla pelkkää sarjakuvaa. Saattoi ikään kuin laajentaa Punaniskan luonnetta sarjakuvan ulkopuolellekin.

W: Samaan aikaan, kun sarja vielä pyöri Hesariissa, tein omana harrastushommanani (harrastuksihan pitää aina olla) pitkää Punaniska-juttua likimain ilman käsikirjoitusta, ihan vain himosta kokeilla, miltä tuntuu piirtää pitkää sarjaa. Näin syntyi "Vain yhden Dollyn tähden". Ajattelin itse julkaista sen yhtenä 32-sivuisena roskalehtenä (niin kuin tällaisia sarjakuvia pitää julkaista), mutta kun näytin puolivalmistaa juttua Raulille, sillä alkoi päässä jyllätä, ja niin homma laajeni mylläkkäalbumiksi. Eli kaikki mukaan päässeet vierailevat artistit ovat vierailustaan velkaa Raulille, minä olisin tehnyt vain omaa lätytäni.

S: Ja tässä henkilökuvan laajentamisessa oli oma osansa juuri vierailevien piirtäjien käytöllä?

R: Kyllä, se oli mulle sellainen uusi lähestymistapa, liikkumista pois sellaisesta Disney-tyylisestä kollektiivisesta sarjakuvantekemisestä, jossa piirtäjälle annetaan tarkat ohjeet piirrostyylillä, siitä miltä hahmojen pitäisi näyttää. Meille se tyylin yhtenäisyys ei ollut tärkeää vaan nimenomaan me haluttiin että se piirtäjien oman käsialan pitääkin näkyä. Tietysti me oltiin tarkkoina siitä, etteivät hahmojen perusominaisuudet muuttuneet; mitäs siitäkin nyt olisi tullut jos Punaniskasta olisi tullut yhtäkkiä hyvä laulaja! Muuten olimme kovasti kiinnostuneita vierailijoiden näkemyksistä meidän hahmoistamme.

S: Pidätkö itse Punaniskaa enem-

män aikuisten vai lasten sarjakuvana ja oletteko sarjakuvaa tehdesänne mieltäneet kohderyhmää tarkastikin?

W: Kelle me sarjaa on tehty? Minä olen tehnyt sitä rehellisesti itselleni mentaliteetilla leipää ja sirkushuveja. Molempia Punaniskasta on irronnutkin.

R: Pyrkimys on ollut siihen, että se ois kumpaakin, niin kuin klassikot kuten Ahmed Ahne ja Asterix, jotka toimii sekä lasten että aikuisten "tasolla". Onhan Punaniskasta tehty jotain lukijatutkimuksiakin, lukijat on keskimäärin 10-20-ikävuoden välillä olevia poikia. Negatiivinen piikki puolestaan oli vähän yli 30-vuotiaiden akateemisten naisten kohdalla.

W: Mitä tuohon Raulin negatiiviseen lukijapiikkiin 30-vuotiaiden akateemisten naisten kohdalla tulee, niin jo Hesarin aikoina parikin ko. piikkiin lukeutuvaa naista tarjosi mulle kässäreitä, ja muistaakseni ainakin Pelit-lehden päätoimittaja Tuija Lindén sai yhden juttunsa läpikin. Tosin on myös kerrottava, että kun menin kerran koulukeikalle, vastaan tuli hätäinen naisopettaja, joka liki ensimmäiseksi kysyi, että onko minulla ongelmia naissuhteisani. Ei ole.)

S: Akateemisiin naisiinko ei vetoa villi länsi lainkaan?

R: Niin, ja Punaniskassahan on tää tietynlainen sovinismi... Mähän olen aina rehvastellut olevani Suomen ensimmäinen julkisovininisti, heh heh. Mun pyrkimyksenä on ollut kääntää tän sovinisti-sanon negatiivinen merkitys sellaseks myöteiseks, lavoiteltavaksi ominaisuudeksi. Mitä noihin kohderyhmiin tulee, niin eihän se koskaan ole pahitteeksi mieltä noita asioita. Eri asia sitten on se,

että lähteekö hommia tekemään sen kohderyhmän ehdoilla jolloin on vaarassa vieraantua siitä omasta näkemyksestään. (Onhan se kohderyhmä sekini, se "vähän lapselliset oluelle persot kantridigarit" päät. huom.)

S: Kuinka suuri levikki Punaniskalla oli?

R: Siitä mulla ei ole ihan tarkkaa tietoa. Painosmäärät oli kyllä hurjia mutta sehän on aivan eri asia kuin levikki. Esimerkiksi Punaniskan ekan numeron painos oli muistaakseni jotain 25 000. Levitys oli ihmeellinen ja monimutkainen asia, palautuksineen ja lisätilauksineen ja muineen. Jotta Rautakirja ottaa jonkun jutun myyntiin pitää sen painosmäärän olla hurjan iso. Myyntipisteitä sitten vähennetään sen mukaan että miten kauppa käy. Siitähän se on huono systeemi että on erittäin kallista painaa valtavia painoksia varsinkin jos lehden lukijakunta on rajoitettu, koska valtavasti lehtiä menee "hukkaan". Sitten sellaistaikin saattaa tapahtua että hyvin nopeasti divareihin kulkeutuu melkein tuoreita käyttämättömiä lehtiä alle puolella siitä hinnasta millä niitä lehtipisteissä myydään. Miksi joku siis ostaisi uuden lehden jos parin kolmen viikon odottelulla saman lehden saa alle puolella kansihinnasta?

En nyt tietenkään millään muotoa väitä että esimerkiksi Rautakirja toimisi epärehellisesti tämän asian suhteen mutta kyllä tässä asiaintilassa jotain tarkistettavaa on.

S: Mikä on ollut antoisinta Punaniska-lehden teossa?

R: No se ainakin että mun villi länsi-tietous on syventynyt aika lailla. Kuitenkin on sarjaan ideoiden saamiseen tullut tutkittua aika lailla ihan historiallista tietoa lännestä. Erityisesti minua kiehtoo villin lännen mytologia, se, miten totuus ja kuvitelma sekoittuvat lännenlegendoissa. Yksi suora esimerkki siitä miten tutkittu materiaali on vaikuttanut sarjaan on sen niminen juttu kuin "Rykmentin totisin torvensoittaja". Siinä kulkivat rinnakkain sisällissodan todelliset tapahtumat ja kuvitelma.

Taustatutkimus on kyllä musta turhan hieno sama kuvaamaan sitä

mitä mä teen, enemmänkin mä tutkin asioita silleen henkilökohtaisen kiinnostuksen pohjalta. Ja nyt huh-tikuussahan mä olen lähdössä itse käymään lännessä, Houstonista lähtien.

S: Onko suunnitteilla pitkään reissu?

R: Toivottavasti, sillä mä olen jättänyt paluulipun päivämäärän auki.

Siellä on jotain pieniä hommia odottamassa mutta joka tapauksessa tarkoitus on olla niin kauan kuin rahat riittää. Katsotaan nyt, mitä tapahtuu.

S: Tämä on siis ensimmäinen kerta kun käyt itse Texasissa? Lähteekö Wallukin kenties mukaan?

R: On kyllä ja odotan sitä kovasti. Floridassa olen kyllä käynyt ja tietysti Nashvillessä, Tennesseessä. Wallu ei tosin ole lähdössä, mutta mahdollisesti poikani, sarjakuvasankarinakin tunnettu Taneli.

S: Mitä aiotte tehdä seuraavaksi?

R: No onhan noita suunnitelmia mutta en nyt arvaa vielä mitään lupailta kun ne on kaikki ikään kuin kehitysvaiheessa, tai ainakin sellaisessa, ettei niistä parane puhua. Punaniskahan ilmestyy kyllä parhailaankin Kansan Uutisissa, että ei sitä hahmoa millään muotoa ainakaan kuoppaamassa olla.

W: Tämä villi länsi ja surkea sivellintekniikka on niin mukava yhdistelmä, että kyllä jatkoa piisaa, muodossa tai toisessa. Aika näyttää. Mutta kyllä tietokoneellakin pitää jotain tehdä.

S: Mitä haluaisit vielä lopuksi sanoa?

R: No yks hauska juttu kyllä on. Silloin kun oltiin Hesariissa niin lukijapalaute oli aika vähäistä, jokunen haukkumakirje ja jokunen kiittävä. Sitten kun me lopetettiin se homma ja lehti alkoi pyörimään, niin saatiin paljon sellaista palautetta että "ei tää Punaniska-lehti nyt niin kauhean hyvä ole MUTTA ne teidän stripit Hesariissa, NE oli tosi mahtavia!" Ja vastaavasti, nyt viime aikoina on tullut sellaista palautetta että "näähän viimeiset lehdet on ollu vähän silleen

hutasten tehtyjä, MUTTA ne alkuaikojen jutut oli oikein hyviä!" Niin että jos tässä nyt käy niin että Punaniska loppu lehtimuotoisena kokonaan niin ei varmaan kestä kauaa kun sitä aletaan muistella tosi klassikkona...

Sitten oma lukunsa palautteesta on sellanen selkääntaputtelu joka on suunnilleen sitä tasoa että joku saattaa vaikka nyt tulla sanomaan että Punaniska on tosi rautanen ja että hän lukee sen Hesariista joka päivä, vaikka koko sarja ei oo ollu Hesariissa enää vuosikausiin. Sellanen tietysti saa jäädä omaan arvoonsa.

Oma lukunsa oli tietysti tämä minun nähdäkseni tosikkomaisin ryhmä mitä on, eli feministit, jotka kyllä tuntui suuttuvan helposti.

W: Minä myös olen tyytyväinen koko Punaniska-sarjaan, stripit ja alpparit yhteenlaskettuna. Mutta toisin kuin Rauli, viivaakaan en vaihtaisi pois. Se mikä on tehty, on dokumentti siitä hetkestä ja niistä ajatuksesta ja kiireistä, mitä piirustushetkellä oli. Turha niitä tunteja on viilaamalla pois siistiä. Vanhoja sarjoja lukemalla on mukava muistella menneitä. Ja kehitellä uusia.

Ja lisäksi, kuten edellä jo taisin mainita, olen piirtäjänä laiskaa sorttia.

S: Vaikka Punaniskaa kai nyt on aika vaikeaa syyttää jotenkin oikeasti ilkeäksi tai seksistiseksi...

R: Näin mäkin sen olen ajatellut. Ja sitä paitsi olihan ne aika epämäärästä väkeä, ne naiset jotka villissä lännessä pyöri... **O**

Raulia haastatteli
CHRISTER NUUTINEN,
WALLU puhui itse,
KIVI kokosi jutun.

